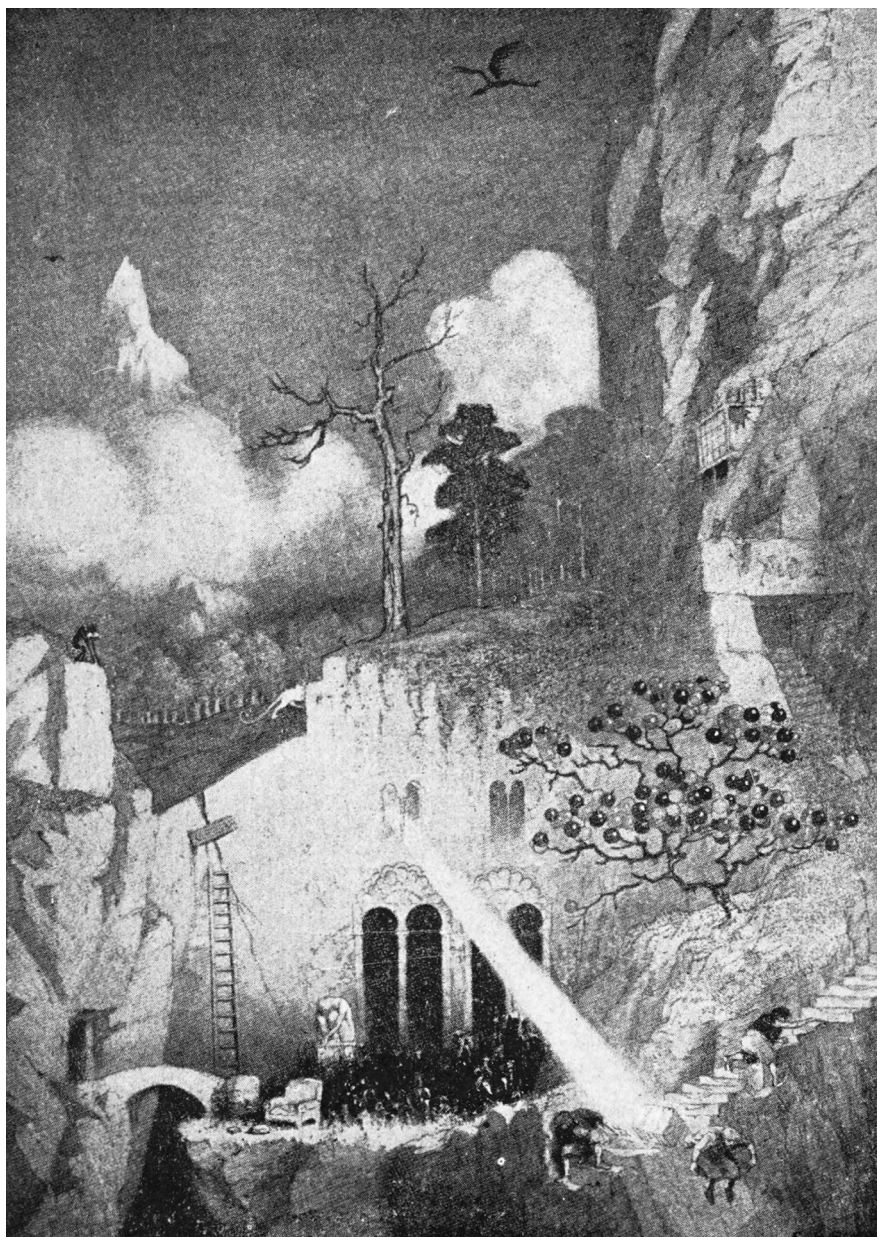

ПОДЯКИ

Я хотів би висловити вдячність редакторів *The Sketch*, завдяки якому тут публікується дванадцять оповідей, що раніше з'являлися на шпальтах його часопису під заголовками «Фрагменти з “Книги Див”». Через обмеження журнального жанру значна їх кількість уперше побачила світ у скороченому вигляді, але тут вони подані у повному обсязі.

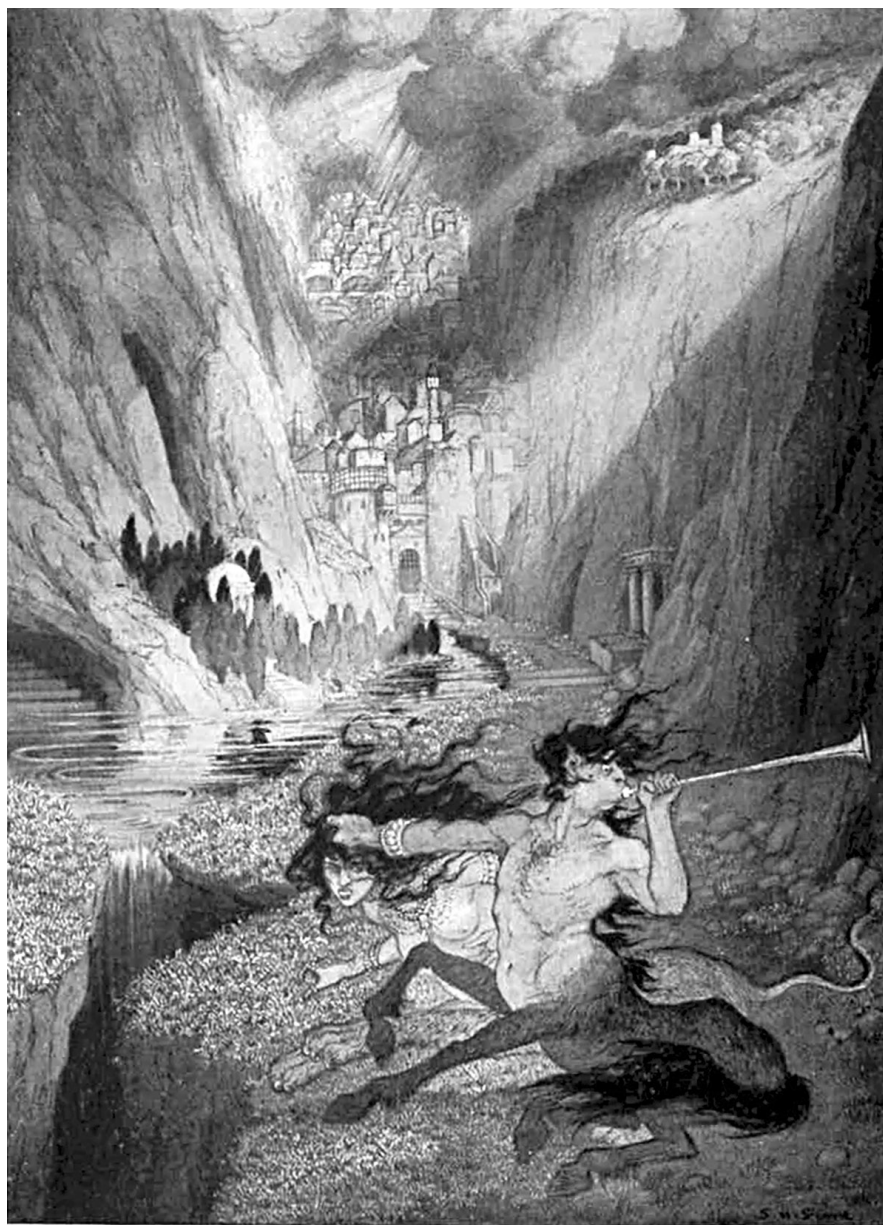
Також я дякую редакторів газети *The Saturday Review* за дозвіл надрукувати дві останні оповіді цієї збірки.

Край світу

ПЕРЕДМОВА

Ходімо зо мною, пані та панове, кого посіла втома від Лондону! Ходімо зо мною, всі, хто знудився від знаного нам світу! Тут на нас чекають світи нові.

Зретазула

НАРЕЧЕНА КЕНТАВРА

Якось уранці, у день свого двістіп'ятдесятиріччя, підійшов кентавр Шепперальк до золотої скрині, де кентаври зберігали коштовності свої. І дістав зі сховку амулет, що його батько Їшак у розквіті літ викував із гірського золота й оздобив опалами, виторгуваними у гномів. Почепив він прикрасу на зап'ясток і, не зронивши ні слова, покинув материнську печеру. Та узяв він із собою також той кентаврів ріг, той славнозвісний срібний горн, що свого часу закликав схилити голови сімнадцять міст Людських. Той, що двадцять років сурмив на оздоблених зірками мурах під час Облоги Тольденбларни, цитаделі богів, коли кентаври вели легендарну війну проти зброї, що не була здатна збавити їх. Натомість поволі відступали вони перед останнім дивом богів, що Його добули у Своїй відчайдушній потребі зі Свого могутнього арсеналу, та й тяглась курява за ними. Шепперальк взяв той горн і пішов собі, а мати лише зітхнула і провела його поглядом.

Вона знала, що сьогодні він не питиме зі струмка, що стікає з річних терас Варпи-Нігер — внутрішньої частини гір, не замилується на хвильки дві заходом сонця й не поскаче назад до печери, аби заснути на виколисаних ріками очеретах, які не бачили ніколи раніше Людини. Мати знала, що з ним відбувається те саме, що здавна коїлося з його батьком, і з Ґумом, батьком Їшака, і з давніх-давен з усіма богами. Тому вона тільки зітхнула і провела його поглядом.

А він, опинившись поза печерою, що здавна була йому домівкою, вперше перейшов через невеличкий струмок і, завернувши

за ріг скелі, побачив, як під ним виблискує земна рівнина. А осінній вітерець, що помалу вкривав позолотою світ, здіймаючись схилами гори, пронизував холодом його голі боки. Він підняв голову і пирхнув.

— Тепер я кентавр! — крикнув він і, перескакуючи зі скелі на скелю, помчав долинами й ущелинами, річковим руслом і крутими скелями-лавинами, аж поки не дістався звивистих шляхів рівнини і назавжди залишив позаду себе Афрамінавські гори.

Мчав він до Зретазули, міста Сомбелени. І гадки не маю, які легенди витають про нелюдську красу чи дивовижну таємничість Сомбелени над землею рівниною до славетної оселі кентаврів — Афрамінавських гір. І все ж у крові людини вирує той прилив, а радше стара морська течія, схожа на сутінки, що приносить їй чутки про красу з далеких країв, подібно до того як знаходять ліси, прибиті до берегів островів, донині незвіданих. І цей весняний прилив течії, що струменіє у крові людській, належить міфічній частині її родоводу, легендарній, старій. Він веде його в ліси, на пагорб. Він слухає там старовинні пісні. Тож, можливо, це міфічна кров Шеппералька збурхала в тих самотніх горах ген-ген на краю світу чутки, які були відомі лиш недосяжним сутінкам, що їх таємно переказували кажанам. Ба більше, Шепперальк був більш легендарним, аніж людина. Звісно, він попрямував спочатку до міста Зретазула, де у своєму храмі проживала Сомбелена, хоч поміж домівкою Шеппералька та шуканим містом простягалася земна рівнина, всіяна річками та горами.

Тільки-но ноги кентавра торкнулися трави цієї м'якої алювіальної землі, він від радості засурмив у срібний ріг. Він гарцював та пустився робити курбети, проскакував цілі верстви. Галоп поєднався з піднесенням і осяяв його, ніби дівчина зі світильником — нове й прекрасне диво. Вітер сміявся, коли обминав його. Шепперальк опускав низько голову до пахощів

квітів, і піднімав її високо, щоб краще бачити далекі зірки, бенкетував у королівствах і перетинав ріки. Як же вам сказати, вам — містянам, або як вам пояснити, що він відчував, коли мчав галопом? Він відчував силу, мов ті вежі Бель-Нарани, легкість, мов ті палаци з павутини, що їх плете павук-чарівник між небом і морем уздовж берегів Зіту, швидкість, мов пташка, що з самого ранку, поки не розвиднілось, поспішає заспівати десь поміж міських дахів. Шепперальк став вірним супутником вітру. Радість його була мов пісня. Блискавиці його легендарних предків, попередніх богів, почали змішуватися з його кров'ю. Копита Шеппералька грімко стугоніли.

Він прийшов до людських міст, і всі люди тремтіли від страху, бо пам'ятали давні міфічні війни, тож тепер вони з жахом думали про нові битви і боялися за свій рід. Не пером Клію писались ці війни — історія не знає їх, але що з того? Не всі з нас були учнями істориків, але всі ми чули байки та міфи від наших матерів. І не було жодного, хто не злякався б дивних воєн, коли б на власні очі побачив, як Шепперальк звивається і скаче людськими дорогами. Так він простував від міста до міста.

Вночі він лежав знесилений серед очерету на болоті чи в лісі, а на світанку вставав, сповнений енергії, пив у темряві з якоїсь річки і, похлюпавшись, мчав на якусь високу гору, щоб зустріти світанок і пустити на схід відлуння радісного привітання свого тріумфального рогу. І ось схід сонця, що виринає з відгомону, і рівнини, освітлені новим днем, і ліги, що проносяться повз, наче вода, що лине з верховин. І з ним той веселий супутник, гучний пустотливий вітер, і люди, і страхи людські, і їхні маленькі міста. А за ними — широкі ріки і пустища, і величезні нові пагорби, а далі — нові землі, а там — нові міста людські, і ще більше міст, і завжди старий добрий супутник — славний вітер. Королівство за королівством пропливало повз нього, а дихання його залишалося рівним. «Золота це річ — скакати юним по

гарному моріжку», — сказав молодий кентавр. «Ха-ха», — мовив легіт з пагорбів, а вітри з рівнини відповіли йому.

На вежах несамовито калатали дзвони, мудреці вивчали писання на пергаментах, астрологи шукали знамення серед зірок, старі творили хитромудрі пророцтва. «Та хіба він не прудкий?» — запитували молоді. «Який же він радісний», — казали діти.

Ночі дарували йому сон, а дні прискорювали його галоп, аж поки він не прибув до земель Аталонців, що живуть на околицях земної рівнини. Звідти Шепперальк дістався до легендарних земель, подібних до тих, де його колисали на іншому боці світу і які облямовують межі земного простору і тануть у сутінках. І тут його невтомне серце осяяла могутня думка, бо він знав, що наближається до Зретазули — міста Сомбелени.

Коли опинився там, був уже пізній вечір, і хмари у сутінках низько нависали над рівниною перед ним. Він кинувся в їхній золотий туман, і коли його очі застигала золотава димка, тоді прокинулись у серці мрії, і Шепперальк романтично розмірковував про всі ті чутки, що долинали до нього від Сомбелени, бо він тісно товаришував із казковими істотами. Вона мешкала (розповіла ввечері потайки кажану) у маленькому храмі на самотньому березі озера. Кипарисовий гай ховав її від міста, від крутих підйомів Зретазули. А навпроти храму стояла її могила, печальна озерна гробниця з відчиненими дверима, щоб її дивовижна врода і довгі роки молодості ніколи не породили серед людей помилкової думки про безсмертя чарівної Сомбелени, бо тільки її краса і походження були божественними.

Її батько був наполовину кентавром, наполовину богом, а мати — дитиною пустельного лева і того самого Сфінкса, що стереже піраміди. Вона була більш містичною, ніж просто Жінка.

Її краса була як сон, як пісня. Єдиний сон завдовжки з життя, яким мариш на зачарованих росах. Єдина пісня, яку співає яко-

мусь місту безсмертний птах, що його бурєю занесло далеко від рідних берегів у Рай на землі. Ні світанки на горах романтики, ні сутінки не могли зрівнятися з нею красою. Не знали її секрету ні всі світлячки, ані всі зірки ночі, не оспівували його поети, а вечір ніколи не здогадувався про його значення. Ранок заздрих йому, адже той був захищений від залицальників.

Вона була незаміжня, незасватана.

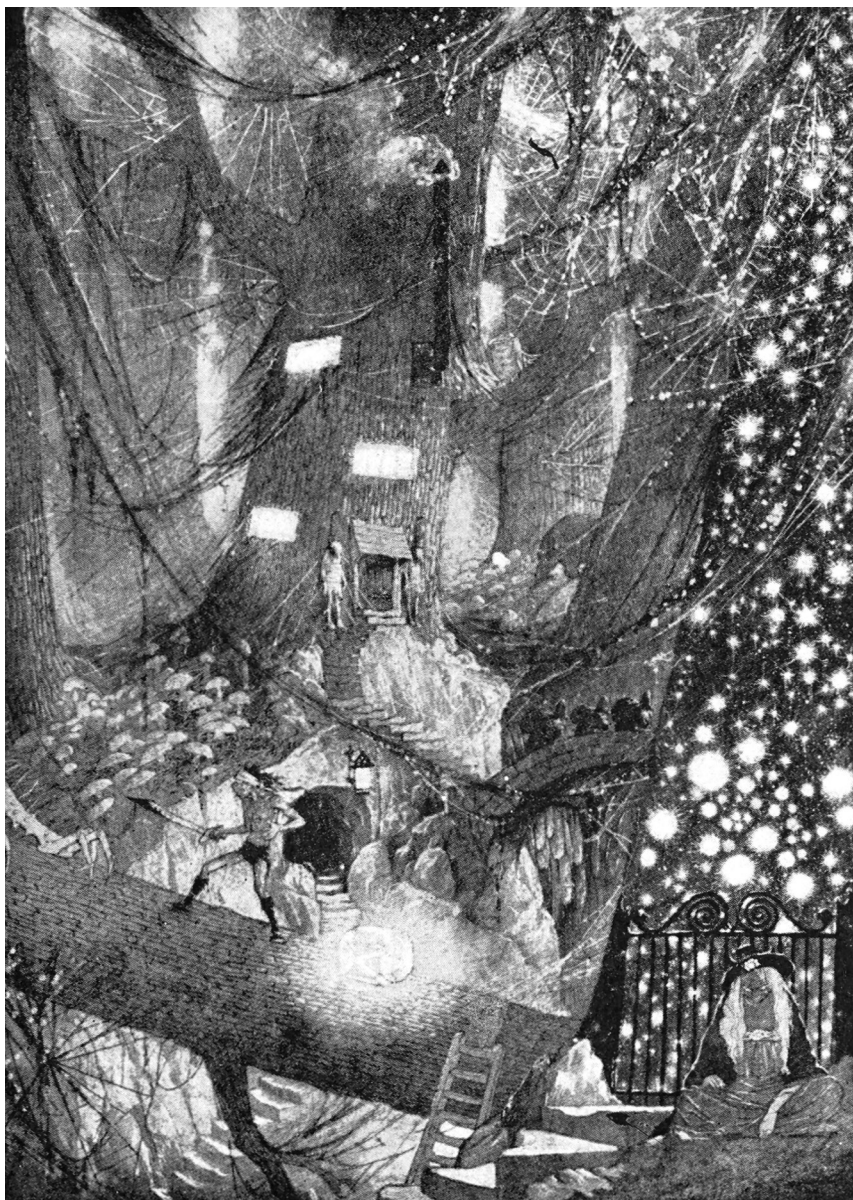
Леви не залицались до неї, бо боялись її сили, а боги не наважувались любити її, бо знали, що їй судилося померти.

Це було те, що вечір прошепотів кажану, — це мрія в серці Шеппералька, коли він мчав наосліп крізь туман. І раптом під його копитами в темряві рівнини в легендарних землях з'явилася розколина, а в ній сховалася Зретазула, що ніжилася під променями вечірнього сонця.

Швидко і вправно він спустився вниз верхнім схилом ущелини і, ввійшовши до Зретазули через зовнішню браму, що височіла над зорями, враз помчав вузькими вуличками. Багато хто вибіг на балкони, коли він з гуркотом пролетів повз них, багато хто висунув голови з сяйливих вікон, як про це оповідає старовинна пісня. Шепперальк не поспішав ні з привітаннями, ні з відповідями на ворожі сигнали з військових веж. Він спустився через підземні ворота, ніби блискавка своїх предків, і, немов Левіафан, що стрибнув на орла, пірнув у воду між храмом і гробницею.

Шепперальк з напівзаплющеними очима піднявся сходами храму і, як у тумані, захопив Сомбелену за волосся, досі не засліплений її красою. Так і потягнув її з собою. Перестрибнувши з нею через бездонну прірву, де води озера безслідно провалюються у безодню світу, він забрав її невідомо куди, щоб зробити своєю рабинею на всі віки, що відведені його роду.

Він тричі засурмив у срібний ріг — давній скарб кентаврів. Так сповістив про своє весілля.

Лиховісний кашель

ЗМІСТ

КНИГА ДИВ

Подяки	7
Передмова	9
Наречена Кентавра. <i>Переклала Анастасія Грищенко</i>	11
Сумна історія про ювеліра Танґобрінда. <i>Переклала Олена Колесник</i>	17
Храм Сфінкс. <i>Переклав Даниїл Бодюл</i>	23
Імовірна пригода трьох майстрів пера. <i>Переклала Єлизавета Фулга</i>	27
Безглузді молитви Ідоловірця Помбо. <i>Переклала Кіра Ручко</i>	32
Луп із Бомбашарни. <i>Переклав Богдан Стасюк</i>	36
Міс Каббідж і Дракон Романтики. <i>Переклала Руслана Яценко</i> ...	43
Похід по королевині сльози. <i>Переклала Ірина Зуєва</i>	47
Скарби Гіббелінів. <i>Переклала Юлія Томчук</i>	55
Як би Нут вправлявся у своєму мистецтві на ґнолах. <i>Переклав Богдан Стасюк</i>	60
Як той, як передбачало пророцтво, завітав до Міста Небуття. <i>Переклала Анастасія Грищенко</i>	67
Коронація містера Томаса Шапа. <i>Переклала Ярослава Рева</i>	73
Чу-бу і Шиміш. <i>Переклала Ярослава Рева</i>	79
Вікно дивовижності. <i>Переклала Руслана Яценко</i>	84
Епілог	90

КАЗАННЯ ДИВ

Передмова	93
Розповідь про Лондон. <i>Переклав Богдан Стасюк</i>	95
Тринадцятеро за столом. <i>Переклала Юлія Глуха</i>	99
Місто на пустинні Моллінгтону. <i>Переклала Юлія Дмитрова</i>	110
Чому здригається молочар, коли вбачає світанок.	
<i>Переклала Єва Нестерчук</i>	119
Лиха стара в чорному. <i>Переклала Юлія Томчук</i>	123
Птаха лихого ока. <i>Переклав Данило Сорочинський</i>	127
Розповідь рослого воротаря.	
<i>Переклала Олександра Тимофєєва</i>	133
Здобич із Ломи. <i>Переклала Ольга Сліпченко</i>	141
Таємниця моря. <i>Переклала Поліна Дехтяр</i>	145
Як Алі потрапив до Чорної Країни.	
<i>Переклала Вікторія Бобок</i>	151
Всесвітнє Бюро Обміну Бідами.	
<i>Переклала Анастасія Серафін</i>	157
Повість про Сушу і Море. <i>Переклала Анастасія Гищак</i>	163
Обіцянка читальників. <i>Переклав Богдан Стасюк</i>	188
Повість про Екватор. <i>Переклала Ніка Молнар</i>	190
Ледь врятувалися. <i>Переклала Вікторія Юрченко</i>	193
Вартова вежа. <i>Переклала Ірина Гамєза</i>	196
Як Хлюптії трапив до ніким-не-жаданого краю.	
<i>Переклала Юлія Томчук</i>	199
Гамбіт трьох моряків. <i>Переклала Вероніка Наконечна</i>	202
Клуб вигнанців. <i>Переклала Юлія Томчук</i>	212
Три пекельні анекдоти. <i>Переклав Максим Куліков</i>	218